

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

«Затверджую»
Голова Приймальної комісії
ректор Харківського національного
університету В.Н. Каразіна

_____В.С. Бакіров

ПРОГРАМА

**фахового випробування для вступу до аспірантури
юридичного факультету**

з галузі 29 Міжнародні відносини
за спеціальністю

293 Міжнародне право

Програма затверджена
на засіданні Вченої ради
юридичного факультету
Протокол № 6 від 13.01.2020 р.

Харків - 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ПРОГРАМА

**фахового випробування для вступу до аспірантури
юридичного факультету**

з галузі 29 Міжнародні відносини

за спеціальністю

293 Міжнародне право

Програма затверджена
на засіданні Вченої ради
юридичного факультету

Протокол № 6 від 13.01.2020 р.

Харків - 2020

Питання вступного іспиту до аспірантури з дисципліни «Міжнародне право»

1. Історія виникнення та розвитку міжнародного права, сучасне становище.
2. Система міжнародного права.
3. Нормоутворення в міжнародному праві.
4. Реалізація норм міжнародного права на національному рівні.
5. Характеристика принципів міжнародного права.
6. Джерела міжнародного права.
7. Співвідношення міжнародного права з національним законодавством.
8. Міжнародні правовідносини: поняття, сутність, види.
9. Суб'єкти міжнародного права: поняття, види.
10. Визнання в міжнародному праві, форми визнання.
11. Поняття міжнародної відповідальності, підстави виникнення.
12. Види міжнародно-правової відповідальності.
13. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності.
14. Підстави відповідальності фізичних осіб у міжнародному праві.
15. Міжнародні судові органи загальної компетенції.
16. Міжнародні органи кримінальної юрисдикції.
17. Відповідальність держав у міжнародному праві.
18. Поняття та види територій у міжнародному праві.
19. Склад та юридична природа державної території.
20. Правовий режим територій із загальним використанням.
21. Державні кордони.
22. Правовий режим міжнародних каналів.
23. Правовий режим міжнародних рік.
24. Поняття міжнародного договору, структура. Класифікація міжнародних договорів.
25. Порядок укладення міжнародних договорів.
26. Порядок набрання чинності міжнародними договорами. Підстави та порядок припинення дії міжнародних договорів.

27. Дія, дійсність і тлумачення міжнародних договорів.
28. Законодавство України про міжнародні договори.
29. Генеза міжнародного права прав людини.
30. Характеристика Міжнародної хартії прав людини.
31. Механізми захисту прав людини (універсальні і регіональні).
32. Європейський суд із захисту прав людини.
33. Договірні органи захисту прав і свобод людини.
34. Спеціально уповноважені особи із захисту прав окремих категорій осіб.
35. Міжнародно-правовий статус апатридів, іноземців.
36. Міжнародно-правовий статус біженців і вимушених переселенців.
37. Міжнародне міграційне право.
38. Правове регулювання питань пов'язаних з правом притулку.
39. Поняття міжнародної організації. Види міжнародних організацій.
40. ООН: структура, компетенція, повноваження органів.
41. Система підтримки миру в межах ООН.
42. Спеціалізовані установи ООН.
43. Регіональні міжнародні організації.
44. Рада Європи.
45. Організація з безпеки і співробітництва у Європі.
46. Організація північноатлантичного договору.
47. Поняття права зовнішніх зносин, суб'єкти.
48. Види органів зовнішніх зносин.
49. Дипломатичні представництва та консульські установи: порядок створення та компетенція.
50. Структура дипломатичного представництва та консульської установи.
51. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва, консульської установи та їх персоналу.
52. Підстави припинення діяльності дипломатичного представництва та консульської установи на території держави перебування.
53. Дипломатичний протокол.

54. Тимчасові місії.
55. Співробітництво держав щодо протидії організованої злочинності.
56. Міжнародні злочини.
57. Злочини міжнародного характеру.
58. Діяльність міжнародних органів із попередження та боротьби зі злочинністю.
59. Міжнародний кримінальний Суд.
60. Правові підстави та порядок видачі осіб, які скоїли злочин.
61. Поняття міжнародного морського права, суб'єкти.
62. Класифікація морських просторів.
63. Правовий режим міжнародних каналів.
64. Міжнародні морські організації.
65. Статус екіпажів морських суден, що знаходяться в морських просторах за межами держави їх приналежності.
66. Поняття, предмет, джерела міжнародного повітряного права.
67. Загальна характеристика принципів міжнародного повітряного права.
68. Міжнародні повітряні організації.
69. Відповідальність за порушення норм і принципів повітряного права.
70. Поняття, джерела, суб'єкти міжнародного космічного права.
71. Правовий режим космічного простору та небесних тіл.
72. Правовий статус космічних кораблів та їх екіпажів.
73. Міжнародні космічні організації.
74. Відповідальність у міжнародному космічному праві.
75. Поняття, предмет міжнародного екологічного права.
76. Принципи міжнародного екологічного права.
77. Об'єкти міжнародного екологічного права.
78. Міжнародні організації в галузі захисту оточуючого середовища.
79. Відповідальність за порушення норм і принципів екологічного права.
80. Поняття, суб'єкти міжнародного економічного права.
81. Принципи міжнародного економічного співробітництва держав.

82. Міжнародне митне право.
83. Міжнародне торгове право.
84. Міжнародні економічні союзи.
85. Правовий статус міжнародних організацій у сфері економічного співробітництва.
86. Поняття права міжнародної безпеки, суб'єкти.
87. Загальна характеристика мирних засобів вирішення міжнародних спорів.
88. Регіональна безпека.
89. Поняття права збройних конфліктів. Класифікація збройних конфліктів.
90. Правові наслідки початку війни. Нейтралітет під час війни.
91. Правовий статус учасників збройних конфліктів.
92. Заборонені засоби і методи ведення війни.
93. Міжнародно-правова регламентація закінчення військових дій та стану війни.
94. Поняття європейського права, система, суб'єкти.
95. Поняття, джерела права Європейського Союзу.
96. Загальні принципи права ЄС.
97. Принципи функціонування Європейського Союзу.
98. Інституції ЄС: поняття, види.
99. Спеціалізовані агентства ЄС.
100. Україна та Європейський Союз.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Міжнародно-правові акти:

1. Венская конвенция о дипломатических сношениях от 18.04.1961. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/dip_rel.shtml.
2. Венская конвенция о консульских сношениях от 24.04.1963. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/consular.pdf.
3. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23.05.1969. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml.
4. Венская конвенция о праве преемстве государств в отношении государственной собственности, государственных архивов и государственных долгов от 08.04.1978. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/succession_archives.pdf.
5. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23.08.1978. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_185.
6. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24.10.1970. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
7. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
8. Конвенция ООН по морскому праву от 10.12.1982. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/lawsea.shtml.
9. Конвенція про захист прав людини й основоположних свобод від 04.11.1950. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
10. Лиссабонский договор о внесении изменений в Договор о Европейском союзе и Договор об учреждении Европейского сообщества от 13.12.2007. URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EN:HTML>.
11. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права від 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права від 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
13. Північноатлантичний договір від 04.04.1949. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/950_008.
14. Римский статут Международного уголовного суда от 17.07.1998. URL: <http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/0D8024D3-87EA-4E6A-8A27-05B987C38689/0/RomeStatuteEng.pdf>.
15. Статут Международного Суда ООН от 26.06.1945. URL: <http://www.un.org/ru/documents/charter/>.
16. Статут Ради Європи від 05.05.1949. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_001.

17. Статут Співдружності Незалежних Держав. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_033.
18. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована із заявою Законом від 16.09.2014 № 1678-VII). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
19. Устав Организации Объединенных Наций от 26.06.1945. URL: <http://www.un.org/ru/documents/charter/>.
20. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_086.

Навчальна та монографічна література:

1. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / за ред. В. Г. Буткевича. Київ: Либідь, 2002. 608 с.
2. Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. Київ: Ліра-К, 2013. 416 с.
3. Василенко В. А. Основы теории международного права. Київ: Вища школа, 1988. 288 с.
4. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України: монографія / Акуленко В.І., Андреасян Г.А., Білоричський Г.О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова. Київ: Юстиніан, 2006. 672 с.
5. Гетьман-Павлова И. В. Международное право: учебник для бакалавров. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрайт, 2013. 709 с.
6. Действующее международное право. В 3-х томах / сост. Ю. М. Колосов, Є. С. Кривчикова. Москва: Изд-во Моск. независ. ин-та междунар. права, 1996.
7. Действующее международное право: хрестоматия. 2012 г. URL: https://www.auca.kg/uploads/Tian%20Shan%20Policy%20Center/Reports/County%20Reports%20and%20Assessments/Int%20Law%20Book_Sept%202012_RUS.pdf.
8. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / відп. ред. Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 640 с.
9. Европейское международное право / отв. ред. М.Ю.Колосов, Э. С. Кривчикова, П. В. Саваськов. Москва: Междунар. отношения, 2005. 408 с.
10. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека: учебник / рук. авт. кол. и отв. ред. Л. М. Энтин. 3-е изд., пересмотр. и доп. Москва: НОРМА, 2013. 960 с.
11. История международного права / под ред. А. И. Дмитриева, У. Э. Батлера. Изд. 2-е, доп. и перераб. Одесса: Фенікс, 2013. 574 с.
12. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. / за наук. ред. О. В. Задорожнього. Київ: Промені, 2007. 304 с.

13. Курс международного права. В 7 т. / Ю. А. Баскин, Н. Б. Крылов, Д. Б. Левин и др.; отв. ред. Р. А. Мюллерсон, Г. И. Тункин. Москва: Наука, 1989. Т. 1: Понятие, предмет и система международного права.
14. Лукашук И. И. Право международной ответственности. Москва: Волтерс Клувер, 2004. 432 с.
15. Международное гуманитарное право: учебник. 2-е изд., перераб. Москва: Норма, 2012. 336 с.
16. Международное морское право: учеб. пособ. / С. А. Гуреев, И. В. Зенкин, Г. Г. Иванов; отв. ред. С. А. Гуреев. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: НОРМА, 2011. 432 с.
17. Международное право / Вольфганг Граф Вицтум и др.; пер. с нем.; пред., сост. В. Бергман; науч. ред. и сост. указ. Т. Ф. Яковлева. Москва: Инфотропик Медиа, 2011. 992 с.
18. Международное право: Сборник документов: учеб. пособ. / Н. Т. Блатова, Г. М. Мелков. Москва: Идриор, 2011. 704 с.
19. Международное право: учебник / отв. ред. Г. В. Игнатенко, О. И. Тиунов. 6-е изд., перераб. и доп. Москва: НОРМА, 2013. 752 с.
20. Международное публичное право: учебник / Л. П. Ануфриев, К. А. Бекашев, Е. Г. Моисеев, В. В. Устинов и др.; отв. ред. К. А. Бекашев. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект, 2009. 1008 с.
21. Міжнародне право: навч. посіб. / М. В. Буроменський, І. Б. Кудас, А. А. Маєвська та ін.; за ред. М. В. Буроменського. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 336 с.
22. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012. Т. 1. 420 с.
23. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012. Т. 2. 348 с.
24. Основы права Европейского Союза: підручник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд; координатор проекту А. О. Червяцова; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: Право, 2018. 456 с.
25. Перепьолкін С. М., Сироїд Т. Л., Філяніна Л. А. Міжнародне право: словник-довідник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: Юрайт, 2014. 408 с.
26. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.
27. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Харків: ХНУВС, 2009. 336 с.
28. Тункин Г. И. Теория международного права / под. общ. ред. Л. Н. Шестакова. Москва: Зерцало, 2000. 416 с.
29. Черниченко С. В. Теория международного права. В 2-х томах. Том 1. Москва: НИМП, 1999. 336 с.
30. Черниченко С. В. Теория международного права. В 2-х томах. Том 2. Москва: НИМП, 1999. 531 с.

Допоміжна література:

1. Арцибасов И. Н., Егоров С. А. Вооруженный конфликт: право, политика, дипломатия. Москва, 1995.
2. Биленчук П. Д. Транснациональная преступность: состояние и трансформация: учеб. пособ. / П. Д. Биленчук., С. Е. Еркенов, А. В. Кофанов; под ред. П. Д. Биленчука. Киев: Атика, 1999. 272 с.
3. Блищенко И. П., Дориа Ж. Прецеденты в международном публичном и частном праве. 2-е изд., доп. Москва: Изд.-во МНИМП, 1999. 472 с.
4. Буткевич В. Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. Киев: Вища школа, 1981. 311 с.
5. Василенко В. А. Ответственность государства за международные правонарушения. Киев: Вища школа, 1976. 268 с.
6. Верле Г. Принципы международного уголовного права: учебник / пер. с англ. С. В. Саяпина. Одесса: Феникс; Москва: ТрансЛит, 2011. 910 с.
7. Вооруженный конфликт немеждународного характера: международно-правовой аспект: монография. Москва: НОРМА, 2013. 208 с.
8. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. Москва: Прогресс, 1976. 394 с.
9. Гавердовский А. С. Имплементация норм международного права. Киев: Вища школа, 1980. 320 с.
10. Гомьен Д., Харрис Д., Зваак Л. Европейская конвенция Европейская социальная хартия: право и практика. Москва: МНИМП, 1998. 600 с.
11. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби: навч. посіб. Київ: Либідь, 1998. 248 с.
12. Дайчман И. Интерпол. Всемирная система борьбы с преступностью. Москва: РИПОЛ КЛАССИК, 2003. 480 с.
13. Даниленко Г. М. Обычай в современном международном праве. Москва: Наука, 1988. 192 с.
14. Денисов В. Н. Проблеми створення публічного порядку в зовнішньополітичній діяльності України. Суверенітет України і міжнародне право. Київ: Манускрипт, 1995.
15. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування / пер. з англ. Київ: АртЕк, 1997. 624 с.
16. Дружков М. П. Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций: монография / под ред. Н. И. Ульяновой. Киев: Наукова думка, 1986. 103 с.
17. Евинтов В. И. Многоязычные договоры в современном международном праве. Киев: Наук. думка, 1981. 132 с.
18. Зайцева О. Г. Международные межправительственные организации. Москва: Наука, 1983. 167 с.
19. Захарова Н. В. Правопреемство государств. Москва, 1973. 127 с.
20. Игнатенко Г. В. Взаимодействие внутригосударственного и международного права. Свердловск: Изд-во Уральск. ун-та, 1981. 60 с.
21. Карташкин В. А. Права человека в международном и

- внутригосударственном праве. Москва: Институт государства и права РАН, 1995. 132 с.
22. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право: понятие, задачи и принципы / под науч. ред. А.В. Наумова. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 252 с.
 23. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Г. Друзенка, С. Друзенко; за заг. ред. Г. Друзенка. Київ: К.Ш.С., 2010. 536 с.
 24. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 751 с.
 25. Кориневич А. О. Застосування міжнародного гуманітарного права до збройного конфлікту на території України: навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2015. 78 с.
 26. Косов Ю. В., Торопыгин А. В. Содружество независимых государств: Институты, интеграционные процессы, конфликты и парламентская дипломатия: учеб. пособ. 2-е изд., доп. Москва: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
 27. Костенко Н. И. Международное уголовное право: современные теоретические проблемы. Москва: Юрлитинформ, 2004. 448 с.
 28. Лисик В. М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста і міжнародному праві: монографія. Одеса: Фенікс, 2012. 208 с.
 29. Международная и внутригосударственная защита прав человека: учебник / под ред. Р. М. Валеева. Москва: Статут, 2011. 830 с.
 30. Международная правосубъектность: некоторые вопросы теории / отв. ред. Д. И. Фельдман. Москва Юрид. лит., 1971. 188 с.
 31. Международное космическое право: учебник / отв. ред. Г. П. Жуков, Ю. М. Колосов. Москва: Междунар. отношения, 1999. 360 с.
 32. Международное уголовное правосудие: Современные проблемы / под ред. Г. И. Богуша, Е. Н. Трикоз. Москва: Ин-т права и публичной политики, 2009. 749 с.
 33. Международное уголовно-процессуальное право: Документы и комментарии / сост. Т. Л. Сырод. Харьков: ООО «ПРОМЕТЕЙ-ПРЕС», 2007. 588 с.
 34. Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку: колект. моногр. / М. М. Микієвич, М. В. Буроменський, В.В. Гутник та ін.; ред. М. М. Микієвич. Львів: Піраміда, 2013. 319 с.
 35. Мюллерсон Р. А. Права человека: идеи, нормы, реальность. Москва: Юрид. лит., 1991. 160 с.
 36. Нешатаева Т. Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. Москва: Дело, 1998. 272 с.
 37. Нешатаева Т. Н. Решения Европейского Суда по правам человека: новеллы и влияние на законодательство и правоприменительную практику: монография. Москва: Норма, 2013. 304 с.
 38. Основы правового регулирования интеграционных процессов на постсоветском пространстве: монография / под ред. С. Ю. Кашкина. Москва: Норма, 2013. 224 с.

39. Плотникова О. В. Консульские отношения и консульское право: учебник для вузов. Москва: НОРМА – ИНФРА-М, 1998. 208 с.
40. Права человека и вооруженные конфликты: учебник / отв. ред. проф. В.А. Карташкин. Москва: Норма, 2001. 384 с.
41. Право международных организаций / под ред. И.П. Блищенко, А.Х. Абашидзе. Москва: РУДН, 2013. 597 с.
42. Правовая система Европейского Союза: монография / М. Н. Марченко, Е. М. Дерябина. Москва: Норма, 2012. 704 с.
43. Репецкий В.М., Лисик В.М. Міжнародне гуманітарне право: підручник. Київ: Знання, 2007. 467 с.
44. Сыроед Т. Л. Права жертв преступлений: Международные стандарты и национальное законодательство. Харьков: Эспада, 2002. 272 с.
45. Талалаев А. Н. Право международных договоров. Действие и применение договоров. Москва: Междунар. отношения, 1985. 296 с.
46. Федоров В. Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке. Москва: Логос, 2007. 940 с.
47. Фуркало В. В. Международно-правовая защита гражданского населения в условиях вооруженных конфликтов. Киев: Наук. думка, 1986. 256 с.
48. Циганкова Т. М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2001. 340 с.
49. Шибаева Е. А. Право международных организаций. Москва: Междунар. отношения, 1986. 160 с.
50. Шумилов В. М. Международное экономическое право: учеб.-метод. пособ. Кн. 1– 2. Москва: ООО ИКК «ДеКА», 2002. 480 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії. URL: <http://www.aseansec.org>.
2. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/echr/>.
3. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>.
4. Офіційний сайт Європейського поліцейського агентства (Європол). URL: <https://www.europol.europa.eu/>.
5. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду. URL: <http://www.icc-cpi.int>.
6. Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.icj-cij.org/homepage/ru/>.
7. Офіційний сайт Міжнародної морської організації. URL: <http://www.imo.org/Pages/home.aspx>.
8. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол. URL: <http://www.interpol.int/>.
9. Офіційний сайт Північноатлантичного альянсу. URL: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm>.
10. Офіційний сайт Організації американських держав. URL: <http://www.oas.org/>

en/default.asp.

11. Офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org/>.
12. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.un.org/ru/>.
13. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://hub.coe.int/>.
14. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org/>.
15. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста. URL: <http://www.icrc.org/eng/>.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Сироїд Т. Л.

Відповідальний секретар приймальної комісії

Анощенко О.О.